

Kennisplatform
Leefbaar en Kansrijk Groningen

Inzicht in impact

De maatschappelijke gevolgen
van de gaswinning en
denkrichtingen voor de toekomst

Willemijn Schreuder,
Nienke Busscher en
Tom Postmes

Impact in beeld

Paulien de Haas,
Willemijn Schreuder
en Nienke Busscher



Inleiding

Als je door de provincie Groningen rijdt, wordt de impact van de gaswinning steeds zichtbaarder. De versterkingsoperatie is in volle gang. Vele huizen staan in de steigers of stutten. Bouwvakkers werken dag in dag uit aan het herstel. Honderden huizen zijn inmiddels gesloopt en opnieuw gebouwd. Aan de flanken van de getroffen dorpen zijn honderden wisselwoningen gebouwd. Op sommige plekken zijn open vlakten ontstaan omdat er ooit een huis stond. Dit alles tast de leefbaarheid en het aanzicht van de vele dorpen en wijken aan. Wat doet dit met bewoners? In dit onderdeel van het kennisoverzicht vertellen verschillende bewoners (een deel van) hun verhaal en leggen we met foto's vast hoe de provincie erbij ligt.

Fotografe Marieke Kijk in de Vegte trok hiervoor wederom het gaswinningsgebied in. Ze licht in haar foto's de schoonheid van en bedrijvigheid in de provincie uit. De beelden tonen het belang van erfgoed in het aangezicht van de dorpen. Niet voor niets worden vanuit verschillende hoeken signalen afgegeven dat dit behouden moet worden. Marieke fotografeerde onder andere in Hoogezeand, Loppersum, Overschild, Schildwolde, Thesinge en Stedum, waar ze meerdere bewoners portretteerde.

We spraken met een deel van de geportretteerde bewoners over hun leefomgeving en de impact van de gaswinning op hun leven. Jeroen en dochter Nikita vertelden onder andere over het hebben van een bedrijf aan huis en het opgroeien

in Schildwolde. Jelly en Rob spraken over het inmiddels afgeronde sloop-nieuwbouw traject van hun woning in Overschild. Appie en Heidi uit Thesinge zitten in een compleet ander stadium van het proces. Zij wachten nog steeds op het versterkingsadvies voor hun huis. Jeroen vertelde over zijn leven in Loppersum en over een tweede woning die hij en zijn partner momenteel verhuren aan dorpsgenoten die tijdelijk hun huis uit moeten. De foto's schetsen, samen met de persoonlijke verhalen van de bewoners, een beeld van de situatie in Groningen.

De interviews tonen ook de kracht en weerbaarheid die bewoners moeten hebben om deze situatie het hoofd te bieden. Ze worden gedwongen tijd en energie te steken in een proces

waar ze niet om hebben gevraagd.

We besteden ook aandacht aan de vele mensen die zich dagelijks inzetten voor het dossier. Ook zij ondervinden de zwaarte van het dossier en proberen hier een (positieve) draai aan te geven. Zo interviewden we Gert Jan van Paas BV. Dit bedrijf was verantwoordelijk voor de versterking van de school in Thesinge. Verder besteden we aandacht aan de kansen van de versterkingsoperatie. We lichten het Scholenprogramma toe dat ervoor zorgt dat tientallen schoolgebouwen in de regio toekomstbestendig zijn en aangepast aan de wensen van nu.



Hoogezand

Hoogezand ligt in de gemeente Midden-Groningen en telt 21.965 inwoners (meting 2022). Samen met Sappemeer zijn er 220 adressen opgenomen in de versterkingsoperatie. Begin 2023 waren hiervan 60 adressen afgerond. In 2021 opende Koningin Máxima een nieuw cultuur- en bestuurscentrum in Hoogezand. De bouwplannen werden halverwege het proces aangepast zodat ook dit gebouw aardbevingsbestendig zou worden. In het Huis van Cultuur en Bestuur vind je de bibliotheek, de muziek-school, het theater en het gemeentehuis.

Scholenprogramma

In Hoogezand speelt het Scholenprogramma een grote en belangrijke rol. Dit programma van de NCG is ontwikkeld om alle scholen in de provincie aardbevingsbestendig en toekomstgericht te maken. Naast versterking en schadeherstel richt het programma zich ook op de gevolgen van krimp, leerlingendaling, onderwijsaanbod in de regio en huidige (duurzaamheids-) eisen voor schoolgebouwen. Het programma bevat 101 schoolgebouwen, waarvan er 21 versterkt en verduurzaamd worden. Voor de overige scholen worden 42 nieuwe panden gebouwd. Sommige scholen zijn gesloopt. In de gemeente Midden-Groningen zijn 26 scholen onderdeel van dit programma, waarvan 11 scholen zijn versterkt en 15 in aanmerking kwamen voor nieuwbouw. In Hoogezand zijn nieuwe kindcentra gecreëerd bestaande uit een combinatie van basisscholen en kinderopvang. Op de plekken waar vooreen basisscholen stonden, worden nu duurzame en aardbevingsbestendige huizen gebouwd. Het gaat hierbij vooral om senioren- en starterswoningen.





Loppersum

Loppersum telt 2.283 inwoners (meting 2022) en was tot 2020 een zelfstandige gemeente. In 2021 fuseerde de gemeente met de gemeenten Delfzijl en Appingedam tot de gemeente Eemsdelta. Veel woningen dateren uit de 19e eeuw. Dit maakt het een karakteristiek dorp met veel cultuurgeschiedenis. Hotel Spoorzicht is een bekende locatie in Loppersum, waar veel gesprekken en bijeenkomsten over de gaswinningsproblematiek hebben plaatsgevonden.

In het dorp zijn in totaal 1.288 adressen die binnen de versterkingsoperatie vallen. Voor het overgrote deel is de opname van de woningen uitgevoerd en zijn er beoordelingen vastgesteld. Na de (her)beoordeling bleken 56 adressen op norm te zijn. Voor de overige adressen die niet op norm zijn, is slechts 57 procent gestart met het uitvoeringsproces. Circa 524 adressen wachten nog op de start hiervan. In het dorp is op drie locaties tijdelijke huisvesting gerealiseerd. In de loop van 2023 komt hier nog één locatie bij, waardoor er in het dorp in totaal zo'n 126 tijdelijke woningen komen te staan.













“Dat was een harde klap” en dan overgaan tot de orde van de dag.

Jeroen

Jeroen Franzen komt oorspronkelijk uit Zuid-Holland en verhuisde naar de stad Groningen om Engels te studeren. Inmiddels wonen hij en zijn partner al 40 jaar in Loppersum, in een karakteristieke woning uit 1860.

Jeroen houdt van Loppersum. ‘Het is een mooi, makkelijk bereikbaar dorp met veel voorzieningen.’ Wel merkt hij dat de gaswinningsproblematiek veel met het dorp doet. Door de individuele benadering van schade en versterking ontstaan er veel ongelijke situaties. Dit zorgt voor spanning en wrijving: want “waarom zij wel en ik niet?”. Jeroen beseft goed dat het veel met een persoon doet als je onvrijwillig je huis uit moet. Toch is zijn verbinding met de omgeving niet veranderd na al het ‘gedoe’. Hij zag dit wel veel bij andere mensen. Vooral rond 2012, toen er zo’n 20 woningen te koop stonden in het dorp. De verkoop verliep destijds moeizaam. Inmiddels is Loppersum weer in trek.

Jeroen is actief bij de stichting Dorpsbelangen in Loppersum. Hier ontmoette hij een gezin dat door de versterking hun woning moest verlaten. Hij bood het gezin aan om tijdelijk in hun nabijgelegen tweede huis te wonen. Ze kochten dit huis in 2007/2008 met het oorspronkelijke idee om het te renoveren en te verhuren. Gezien de ligging en de verbinding met hun eigen

terrein was dit een logische stap. De aardbevingen gooiden helaas roet in het eten. Er ontstond schade in beide huizen en vele scheuren moesten eerst hersteld worden voordat ze verder konden met de renovatie van het tweede huis.

In eerste instantie werd lang niet alle schade als aardbevingsschade erkend. Jeroen en zijn partner moesten veel eigen bewijs en input leveren gedurende het proces. Zo werd een scheur in een stenen zuil door de NAM weggezet als vorstschade, maar na contact met een fabrikant konden ze bewijs leveren dat het wel degelijk om bevingsschade ging.

De tweede woning werd helemaal opgemeten en beoordeeld. De schoorstenen bleken een gevaar te kunnen vormen. Ze zijn een integraal onderdeel van zowel de voor- als achtergevel en dat maakte het herstel complex. Na tweeënhalve jaar en acht steeds dikker wordende rapporten werd de overeenkomst over het herstel ondertekend. Vervolgens duurde het nog anderhalf jaar om de versterking daadwerkelijk uit te voeren. De kosten van de voorbereiding waren naar schatting tweemaal zo hoog als de kosten van de uitvoering. Het lange wachten, de constante veranderingen en de onkunde van bepaalde ‘deskundigen’ maakte het een vermoeiend proces. ‘Je wordt er wanhopig van.’

Het huis waar Jeroen en zijn partner zelf wonen wordt vooralsnog niet versterkt. Ze hebben de woning veertig jaar lang gerestaureerd en ze

moeten er niet aan denken dat er weer een verbouwing moet plaatsvinden. Uit ervaringen in hun omgeving blijkt dat de kans klein is dat je het huis in de oorspronkelijke staat terugkrijgt. Bijzondere ornamenten van een huis, zoals een uniek behang, komen zeker niet terug. ‘De sfeer verdwijnt uit huizen die versterkt worden.’

Ondanks dat hun woning niet versterkt is, voelt Jeroen zich wel prima in het huis. “Het zal wel niet instorten.” Maar na een zware beving in de nacht liggen ze daarna wel wakker. Toch leer je leven met het gevoel van onveiligheid. Dit is volgens hem ook wel noodzakelijk omdat de aardbevingen blijven komen. Relativeren helpt hen erdoorheen. Ze praten er weinig over. “Het zij zo” of “Dat was een harde klap” en dan overgaan tot de orde van de dag.

Er valt volgens Jeroen veel te verbeteren in de aanpak. Bewoners zouden volgens hem meer vrijheid en inspraak moeten krijgen bij het schadeherstel/de versterking van hun woning. Daarnaast duren processen enorm lang en voelt de communicatie onpersoonlijk. Professionals wisselen vaak en hebben niet altijd genoeg bevoegdheden. Jeroen ziet per project graag een vast contactpersoon die ook daadwerkelijk iets kan betekenen. Veel mensen zijn weerbaar en zelfredzaam, maar er zijn ook bewoners die minder goed kunnen dealen met de constante verandering van plannen en afspraken binnen hun traject. De instanties moeten niet tegenover, maar naast de bewoners staan.

Stedum

Stedum is een dorp in de gemeente Eemsdelta met 929 inwoners (meting 2022). De versterkingsoperatie is hier in volle gang. Dit betreft zowel particuliere woningen als woningen in bezit van woningcorporaties. Ten behoeve van de versterkingsoperatie zijn 31 tijdelijke woningen geplaatst aan de Hilmaarweg. Er staan in Stedum verschillende woningen leeg die wachten op sloop-nieuwbouw. In 2022 vond op initiatief van dorpsbewoners een actie plaats om een verlaten woning op te vrolijken met muurschilderingen. In april 2023 is in Stedum het complex Nij Nittersum gesloopt. Dit pand was in bezit van Woningstichting Wierden en Borgen. De sloop was controversieel aangezien veel bewoners het complex wilden behouden.









Impact in beeld







Schildwolde

Het dorp Schildwolde ligt in de gemeente Midden-Groningen en telt 1.675 inwoners (meting 2022). Niet alle adressen van het dorp zitten in de versterkingsoperatie. Voor enkele losse adressen in de buitengebieden van het dorp of voor clusteradressen (ingedeeld door de gemeente) is dit wel het geval. In totaal gaat het om 331 adressen. Het overgrote deel van de adressen zit in de fases 'beoordeling' of 'planvorming'. Veel eigenaren hebben in de fase 'planvorming' gekozen voor het herbeoordelen van de woning op basis van de nieuwste inzichten.

Schildwolde heeft een gezamenlijk steunpunt van de NCG en het IMG. Hier kunnen bewoners van het aardbevingsgebied terecht voor vragen over zowel de schadeafhandeling als de versterking van hun woning. Ook als bewoners hun verhaal kwijt willen, kunnen zij bij het steunpunt terecht voor een luisterend oor.





“Het komt zoals het komt en het gaat zoals het gaat.”

Familie Haan

Jeroen Haan is geboren en getogen in Schildwolde en woont nu zo'n 29 jaar aan de rand van het dorp, samen met zijn vrouw Eugenie en dochter Nikita. Hun zoon woont inmiddels in Overschild, waar zijn huurhuis gesloopt gaat worden.

In 2004 startten ze het bedrijf Jereus, waar Jeroen in een verkoopwagen onder andere klompen, werkschoenen en laarzen verkoopt. De wagen staat vaak op het erf, maar ook op markten. Het bedrijf heeft een brede naamsbekendheid in de regio en een groot klantenbestand met zelfs trouwe klanten uit Duitsland en Frankrijk. Jeroen verkoopt liever één paar schoenen dat tevreden gedragen wordt dan drie paar die in de kast belanden; 'versleten schoenen moeten immers vervangen worden.'

Klanten luchten soms hun hart bij hem. Ze vertellen over de schade aan hun huis, de onduidelijke communicatie en de onzekerheid die daarbij komt kijken. Vooral direct

na een beving, wanneer mensen weer rondjes rondom hun huis doen, nemen de verhalen toe. Jeroen heeft zelf een nuchtere en positieve houding en probeert dit over te brengen aan zijn klanten. "Het komt wel goed, het duurt alleen lang" is vaak zijn boodschap.

De woning van het gezin heeft ook schade door de aardbevingen. Schade die ze in 2017 meldden werd niet als bevingschade erkend. Later, in 2021, werden er versterkingsplannen gemaakt voor de voor- en achtergevel van het huis.

Jeroen en Nikita zien veel verbeterpunten voor het dossier. De huidige communicatie richting bewoners beschrijven ze als onpersoonlijk en een rommeltje. Ze willen graag persoonlijk behandeld worden en niet als een nummer. Één vast contactpersoon per dorp, die de specifieke situaties kent, zou een verbetering zijn. Er is volgens hen veel sprake van miscommunicatie tussen instanties en tussen professionals onderling.

Tijdens hun eigen versterkingstraject werden afspraken niet nagekomen, bouwtekeningen die

Jeroen toestuurde werden niet meegenomen in het versterkingsplan en het gezin zag meerdere bewonersbegeleiders komen en gaan. Professionals leken afzonderlijk te werken, zonder afstemming of overleg met elkaar. Dit had als gevolg dat er geen rekening werd gehouden met de specifieke situatie van het gezin. Ze zijn met het bedrijf afhankelijk van de verkooplocatie aan huis. Daarnaast lopen hun paarden en kippen op het erf rond. Er ontstond dan ook lichte paniek toen er kort voor de bouwwerkzaamheden ineens verteld werd dat het gezin de woning moest gaan verlaten. Dit was vooral vervelend omdat deze informatie niet juist was. De gevels konden namelijk eenvoudig via de dakpannen versterkt worden.

Jeroen vindt de schade aan hun huis, zoals scheuren en scheve tegeltjes, erg zonde. Toch maakt hij er geen melding van omdat hij geen discussie meer wil voeren over of het wel of geen bevingschade is. Bovendien kan hij het vaak makkelijker zelf oplossen. Als er mensen moeten langskomen, moet Jeroen vrij nemen en loopt hij een

dagomzet mis. Hij heeft helaas weinig vertrouwen in de instanties en wil liever geen verwachtingen hebben. 'Je druk maken heeft ook weinig zin. Het leven gaat gewoon door.'

Jeroen voelt zich, ondanks de aardbevingsproblematiek, nog steeds verbonden met Schildwolde. De buurt omschrijft hij als mooi, gemoedelijk en de mensen zijn er erg behulpzaam. Het gezin krijgt vaak hulp van burens, bijvoorbeeld wanneer er containers vol goederen binnenkomen. Nikita beaamt dit. Toen haar paard in de sloot belandde, schoot de buurman gelijk te hulp. Ze vindt het een ideale plek om op te groeien. Er is veel ruimte, rust en ze kent de mensen in de omgeving. De problematiek verbindt mensen. Het frustrereert Nikita soms dat velen buiten het gebied niet weten wat er speelt en wat het met mensen doet. Ze praat er met medestudenten uit de stad dan ook niet echt over. De toekomst ziet het gezin positief tegemoet. Ze zijn niet bang voor toekomstige bevingen of voor een onveilig thuis. "Het komt zoals het komt en het gaat zoals het gaat" zegt Jeroen lachend.



Overschild

Overschild is een dorp in de gemeente Midden-Groningen met 510 inwoners (meting 2022). Het dorp wordt vaak aangehaald als het gaat om de versterkingsoperatie. Het overgrote deel van de huizen is gesloopt en opnieuw opgebouwd. Hierdoor is het aanzicht van het dorp flink veranderd. Ook de dorpskerk van Overschild moet versterkt worden. Dit Rijksmonument uit 1880 is van groot belang voor het aanzicht van het dorp. Een grootschalige restauratie staat gepland in 2023. De versterking en restauratie worden dan samen aangepakt. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan nieuwe wensen. Zo zijn er plannen om een theeschenkerij te openen in de nieuwe entree en wordt het gebouw verduurzaamd door het plaatsen van een warmtepomp en zonnepanelen.











Impact in beeld







“Je wordt cynisch van de situatie.”

Jelly en Rob

Jelly Dijkstra komt oorspronkelijk uit het noorden van het land en Rob Gramberg uit Amsterdam. Verhuizen deden ze in hun leven beiden zo'n 20 keer. Ze ontmoetten elkaar op de Sociale Academie in Driebergen, maar genieten inmiddels van hun pensioen in een gloednieuw huis in Overschild.

In 2008 verlieten Jelly en Rob Brabant, om vervolgens neer te strijken in Groningen. Vanwege astma kreeg Rob het advies om in een gebied met schone lucht te gaan wonen. Ze spendeerden twee zomers in Groningen om te kijken waar in de provincie ze wilden wonen. Na hele dagen speuren op Funda, viel hun oog op een vrijstaand huis in Overschild. Ze vielen voor de paardenstal, het type huis en de ruimte eromheen.

Na de beving bij Huizinge in 2012 ontstond er schade aan de woning. De afhandeling door de NAM verliep soepel. De bevingen die volgden zorgden echter voor steeds meer scheuren en gedoe. Jelly en Rob beschrijven het als een “soort spel” waarbij je schade meldt, een deskundige zegt dat het geen bevingschade is, zij vervolgens contra-expertise aanvraagt en toch geld ontvangt. In 2017 begon in Overschild een pilot en werden in het hele dorp inspecties uitgevoerd. Het huis van Jelly en Rob werd door 10 personen beoordeeld en er werd een rapport opgesteld. Dit, voor hen, nogal onduidelijke rapport was slechts een samenvatting. Ze wilden het gehele rapport inzien en kregen dit met behulp van een Wob-procedure voor elkaar. In het rapport stond een bijlage over de fundering van het huis. Deze fundering bleek onveilig en moest worden vervangen. Tot hun grote verbazing werd dit in de samenvatting van het rapport niet eens vermeld. Verder waren de zwart afgedekte bedragen in het rapport opvallend. Deze bevatte gevoelige informatie en past volgens hen perfect bij de “mentaliteit van wantrouwen” naar bewoners toe.

Het huis van Jelly en Rob bleek niet aardbevingsbestendig. Sloop-nieuwbouw was

veel goedkoper dan het versterken van de woning. Hier koos de NCG dan ook voor. Ze hadden gelukkig niet heel veel moeite met de sloop van hun huis. Ze wisten ook goed wat ze wilden; een houten huis. Rob begon met tekenen en ze gingen op zoek naar aannemers. Het nieuwe huis werd op een andere plek, links van de oude woning, geplaatst. Dit zorgde ervoor dat ze niet in een wisselwoning hoefden te wonen. Hierover hoorden ze namelijk veel slechte verhalen die vocht- en lekkageproblemen betroffen. Het nieuwe huis werd vanaf april 2021, in zijn geheel, gebouwd in Zweden. Vervolgens werd het huis op 31 augustus 2021 met opleggers en een grote kraan in Overschild geplaatst. Pas hierna is de sloop van de oude woning begonnen.

Het contact met professionals en instanties verliep helaas niet soepel voor Jelly en Rob. De bewonersbegeleider had weinig bevoegdheden en stopte er op den duur mee. Gesprekken met de gemeente over onder andere de gemeentelijke subsidies ervoeren ze als vermoeiend. Ze moesten voor veel zaken een gevecht leveren. ‘Alles is proces en procedure gericht.’ Jelly en Rob nemen naar eigen zeggen geen blad voor de mond, iets dat vaak in hun voordeel werkte. Toch was het zelfs voor hen

een vermoeiend proces. Ze hebben, behalve de juridische hulp die ze zelf geregeld hadden, niet echt steun ervaren.

Jelly en Rob hebben moeite met de onrechtvaardigheid die het dossier kent. De kern van Overschild is bijvoorbeeld aangepakt, maar aan het buitengebied van het dorp is nog niks gedaan. ‘Het gaat om de centen, niet om de veiligheid’ stelt Rob teleurgesteld. ‘Een groot deel van het geld gaat naar inspecties en rapporten. Je wordt cynisch van de situatie.’ Beiden zouden graag zien dat de overheid stopt met het wantrouwen van bewoners. Er moet volgens hen vanuit de mens gedacht worden en niet vanuit regels en procedures.

Met het laten bouwen van een huis waren Jelly en Rob, vanwege een eerdere ervaring, al bekend. Toch zouden ze het niet aanraden. ‘Het is veel gedoe en geregeld.’ Ondanks het slopende proces dat ze moesten doorlopen, hebben ze nooit overwogen om te verhuizen. Ze zijn gek op de locatie, de frisse lucht, het uitzicht en de ruime omgeving waar ze lekker kunnen lopen met de hond. Het heeft een half jaar geduurd voordat ze zich in de nieuwe woning thuis voelden. Er moest een klik ontstaan en dat is helemaal goed gekomen.

Thesinge

Thesinge is een dorp in de gemeente Groningen en telt 560 inwoners (meting 2022). In 1956 werd hier de eerste boortoren (Ten Boer-1) geplaatst om destijds naar olie te zoeken. De locatie wordt nog steeds gebruikt door de NAM om de druk in het Groningenveld te monitoren. In 2017 werd in Thesinge al een huis gesloopt. In de rest van het dorp komt de versterkingsoperatie nu ook op gang. Voor 2023 staan er 21 opnames gepland om te onderzoeken of de huizen versterkt moeten worden. De gereformeerde kerk aan de Kerkstraat valt ook binnen de versterkingsoperatie en staat gepland voor 2023. De basisschool in Thesinge is inmiddels versterkt. Verder kent het dorp enkele complexe, langlopende dossiers. In 2022 is de gemeente Groningen een gebiedsverkenning gestart om bij dorpsbewoners ideeën en wensen op te halen ten behoeve van dorpsvernieuwing.



Impact in beeld





“Er kan wel geld zijn, maar de handjes moeten het doen.”

Gert Jan

Gert Jan Rozema is programmamanager verduurzaming en zit al meer dan 35 jaar in het bouwvak. Hij houdt zich bezig met verduurzaming van panden, planmatig onderhoud, koppelkansen tijdens het doorvoeren van versterkingsmaatregelen en een enkele keer met nieuwbouw.

Paas BV

Bouw- en aannemersbedrijf Paas BV is een familiebedrijf en bestaat al ruim 75 jaar.

Onder leiding van Gert Jan was het bedrijf verantwoordelijk voor de versterking van basisschool De Til in Thesinge. Nadat een ander bouwbedrijf zich had teruggetrokken uit het versterkingsproces van de school, zette de NCG opnieuw een aanbesteding uit. Omdat de versterking al veel vertraging had opgelopen, waren het zo snel mogelijk starten en opleveren voor de bouwvak van 2022 de belangrijkste voorwaarden. Bovendien werd het onwenselijk gevonden dat de leerlingen van de basisschool al lange tijd dagelijks met een bus naar een andere school in Ten Boer werden gebracht. Na enkele tegenslagen, zoals de aanwezigheid van asbesthoudende materialen in het gebouw, personeelstekort en leveringsproblemen van bouw materiaal, slaagde Paas BV er toch in om de planning te halen. De school werd feestelijk heropend op 28 september 2022.

Paas BV en de NCG wilden de leerlingen van De Til graag betrekken bij het versterkingsproces. De bouw werd een middag stilgelegd en het hele dorp werd uitgenodigd. Met veiligheidshelmen op, kregen de kinderen een rondleiding door de school. Hetzelfde hebben ze gedaan bij de versterking van een seniorencomplex. Het organiseren van dit soort momenten is volgens Gert Jan belangrijk om bewoners en gebruikers mee te nemen in de processen van de versterkingsoperatie.

Soms treft hij bewoners die het moeilijk hebben. Hij hoort hun verhalen aan en geeft ze tips. Bouwbedrijven worden bij het ontstaan van vertragingen regelmatig als boeman beschouwd. “Welkom bij de bouw” zegt Gert Jan ironisch. Het is volgens hem mensenwerk, dus worden er fouten gemaakt. Wel kan hij met contacten bij andere bouwbedrijven ervaringen uitwisselen over vertragingen vanuit de NCG en de omgang met gemeenten.

Gert Jan ziet dat de gaswinning een grote maatschappelijke impact heeft op mensen. Toch bekijkt hij de situatie graag positief. ‘Er is in het dossier een hoop niet goed gegaan, maar op veel plekken ontstaan nu ook mooie wijken met vernieuwde woningen.’ Over de doelstelling om in 2028 de versterkingsoperatie af te ronden, is hij iets minder optimistisch. Hij maakt zich zorgen over het capaciteitsprobleem in de bouw. Er is vanuit de jeugd tegenwoordig weinig animo voor het vak. De opleiding en het vak moeten aantrekkelijk gemaakt worden om aan de capaciteitsvraag van nu en de toekomst te voldoen. “Er kan wel geld zijn, maar de handjes moeten het doen.” Voor de toekomst zal er volgens Gert Jan, door de volledige branche, een realistischer plan moeten worden opgesteld voor de versterking of bouw van alle huizen.



“Je moet al strijden om een doos schroeven.”

Familie Ridder

Appie Ridder is geboren en getogen in Thesinge. Zijn vrouw Heidi Ridder komt uit Garmerwolde en in 1996 vestigden ze zich samen in Thesinge. Ze wonen nog steeds met veel plezier in dit prachtige dorp waar hun zoon en dochter ook opgroeien.

Ze vinden het fijn wonen in Thesinge, een rustige omgeving waar ze af en toe een praatje maken met de buren en samen een biertje drinken. Er wordt in het dorp wel gepraat over de gaswinningsproblematiek, maar het onderwerp wordt liever vermeden.

In 2012 startten ze samen het Timmerbedrijf Ridder. Appie werkt aan kleine en grote klussen in de provincie, waaronder ook veel gerelateerd aan de aardbevingen. Veel van zijn huidige klanten delen hun zorgen over hun woning en schade met hem. Zo bellen ze hem na een zware beving soms op met de vraag of hij snel de schade wil komen bekijken. Ook tijdens zijn normale werkzaamheden komt de aardbevingsellende ter sprake.

De opdrachten voor herstel- of versterkingswerkzaamheden gaan vaak naar grote bedrijven. Appie merkt dat er sprake is van ‘vriendjespolitiek’ tussen bepaalde instanties en de grote aannemersbedrijven. Bewoners hebben de mogelijkheid om hun eigen aannemer te kiezen. De communicatie hierover is echter niet duidelijk. Het wordt vermeld in de kleine lettertjes, maar vijf grote bedrijven worden aanbevolen. Veel potentiële of bestaande klanten van Appie weten hierdoor niet dat ze een vrije keuze hebben. “De grote jongens gaan er met het geld vandoor.”

De regels en procedures blijken vaker nadelig voor het bedrijf. Zo wordt er regelmatig veel tijd gestoken in het opstellen van offertes voor versterkingsprojecten, die vervolgens uiteenvallen vanwege vertragingen. De uren die ze in het project hebben gestopt krijgen ze niet meer vergoed. Ditzelfde geldt voor cursussen die Appie verplicht moet volgen voor het werken met schadeherstel en versterking. Ze vinden het een goed initiatief, maar ‘tijd kost helaas geld en deze tijd wordt eveneens niet vergoed.’

Appie en Heidi hebben zelf ook schade aan hun huis en hebben dit twee keer gemeld. Eenmaal hebben ze de vergoeding besteed aan het herstellen van de schade. De tweede vergoeding is nog niet uitgegeven omdat ze wachten op het versterkingsadvies. Het huis is in juli 2021 beoordeeld op basis van de nieuwste inzichten. Het onderhoud aan het huis en het herstellen van de schade liggen nu stil. Het achterstallig onderhoud vinden ze heel vervelend, maar “zelf de boel bekostigen is weggegooid geld.” Ze willen toch eerst weten wat er in het advies staat.









Het gezin ondervindt veel onduidelijkheid met de aanvraag van de immateriële schadevergoeding en de subsidie van 17.000 euro voor woningverbetering en verduurzaming. Met de vragenlijst van het IMG ervaren ze onduidelijkheid over de rol van de versterking in het vaststellen van het compensatiebedrag. Met betrekking tot de subsidie stellen ze werkzaamheden uit. Ze willen deze investering graag maken, maar het is wederom wachten

op het versterkingsadvies zodat ze het kunnen combineren met de versterkingsmaatregelen. De subsidie moet namelijk binnen 3 tot 4 jaar na toekenning gebruikt worden.

Appie en Heidi ervaren ook veel onzekerheid tijdens het proces. Ze weten niet wanneer ze geïnformeerd worden en wat ze kunnen verwachten. Er zelf bovenop zitten neemt veel tijd in beslag. Heidi zit soms uren in de wachtrij voor een telefoontje. Er

is weinig vertrouwen in de instanties. Ook vinden ze het vervelend dat mensen uit andere delen van Nederland niet begrijpen hoe schrijnend de situatie in Groningen is. Een uitspraak als "maar jullie krijgen toch heel veel geld?" steekt. Toch geven ze de moed niet op en blijven ze strijden voor rechtvaardigheid in het proces van schadeherstel en versterking.

Voorlopig blijven Appie en Heidi in Thesinge wonen. Hun zoon wil het huis later

graag van hen overnemen. Wel hopen ze zeer dat het karakteristieke uiterlijk van het dorp behouden blijft in de versterkingsoperatie. Daarnaast hopen ze dat procedures in de toekomst sneller en makkelijker worden en kortere lijntjes krijgen. Ze vinden dat het de bewoners momenteel te moeilijk wordt gemaakt en dat er te veel uitzonderingen gelden. "Je moet al strijden om een doos schroeven."

